

Creoso i Coedwig Maesyfed

Tras hynafol

Roedd Coedwig Maesyfed unwaith yn dir hela brenhinol. Y dyddiau hynny, nid coedwig ydoedd yn yr ystyr fodern o fod yn ardal goediog drwchus, ond yn yr ystyr ganoloesol o fod yn 'fforest' sef ardal heb fod yn gaeedig a ddefnyddiwyd i hela ceirw.

Mae'r ardal sy'n dal i gael ei galw'n Goedwig Maesyfed yn dir fermio mynydd gyda gweundir helaeth, dyffrynnoedd culion a serth a bryniau'n codi i'r pwynt uchaf yn Sir Faesyfed, sef Black Mixen ar 650 metr (2150 troedfedd).

Coedwig gyda golygfa

Mae mannau agored yn y goedwig yn cynnig golygfeydd gwych o Gadair Idris ac Eryri i'r gogledd-orllewin, y Long Mynd i'r gogledd-ddwyrain, draw i Fryniau Malvern yn y dwyrain a Bannau Brycheiniog i'r de. Yn ôl rhai, os ydych chi'n teithio tua'r dwyrain o bwynt uchaf y goedwig, sef Bryn y Domen Ddu, mai'r pwynt uchaf nesaf y dewch chi ato yw mynyddoedd yr Ural yn Rwsia!

Welcome to Radnor Forest

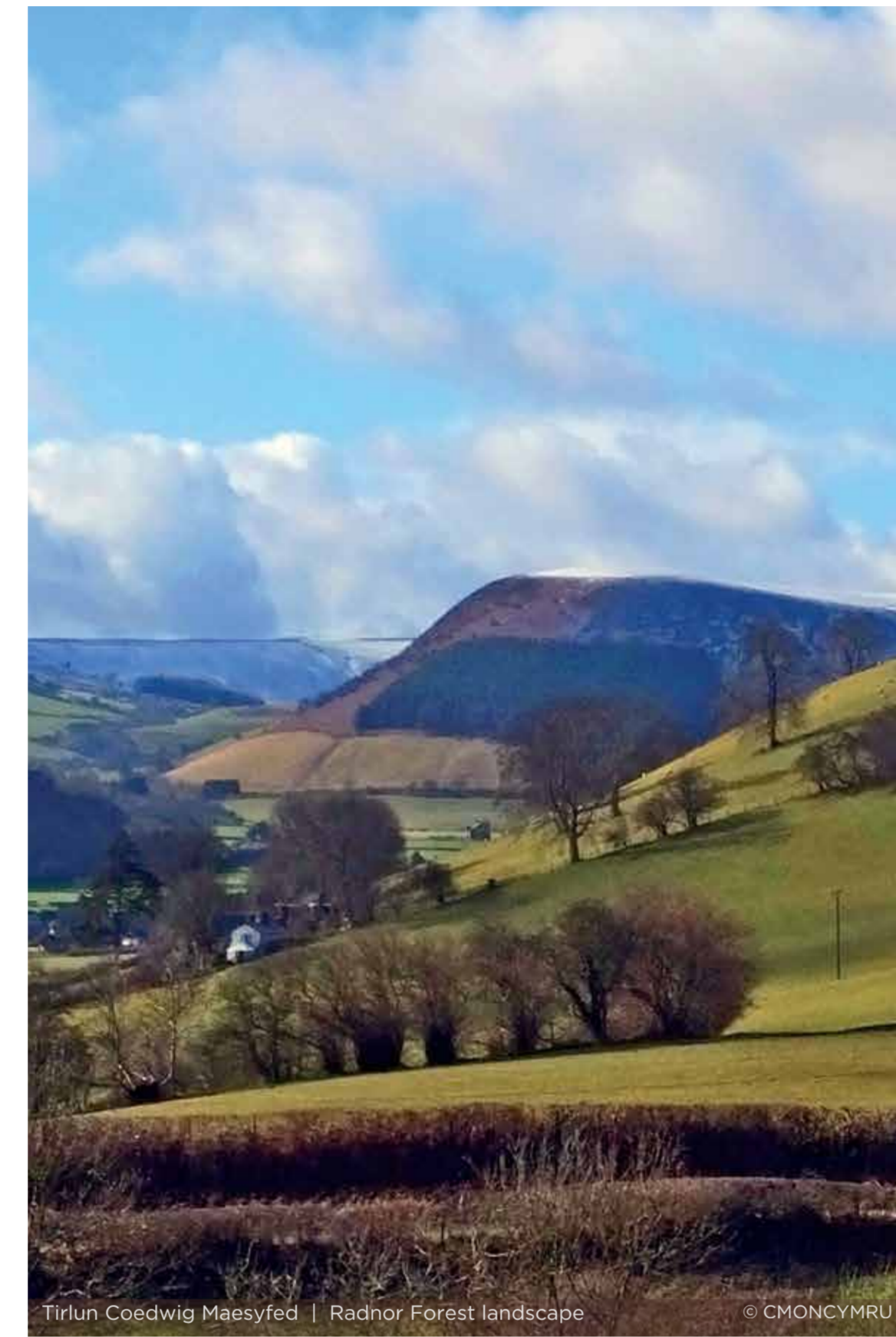
An ancient pedigree

Radnor Forest was once a royal hunting ground but it wasn't an area covered in trees, which is our understanding of the word 'forest'. To the Norman kings it was an unenclosed piece of land, legally set aside for them to hunt deer.

Today the area still called Radnor Forest is a land of hill farming and great moorlands, steep narrow valleys and hills, rising up to the highest point in Radnorshire, Black Mixen at 2,150 feet (650 metres).

Forest with a view

Open areas within the forest offer stunning views of Cadair Idris and Snowdonia to the north-west, the Long Mynd to the north-east, across to the Malvern Hills to the east and the Brecon Beacons to the south. It has been said that if you travel due east from the highest point of the forest, Black Mixen Hill, the next highest point you come to is the Russian Urals!

Tirlun Coedwig Maesyfed | Radnor Forest landscape © CHONCYMRU

Coed anferth ar Lwybr Cwningar | Huge trees on Warren Trail

Llwybr Rhaeadr
Waterfall Walk

Hawdd | Easy

Pellter | Distance: ½m | 0.5km
Amser | Time: 20 munud | minutes
Dringo | Climb: gwastad ar y cyfan | mainly level

UCHAFBWYNTIAU: Tro cyflym i'r rhaeadr ac yn ôl. Edrychwch allan am y rhywogaethau o redyn a mwsogl yn glynu wrth ochrau serth y ceunant.

HIGHLIGHTS: A quick jaunt to the waterfall and back. Look out for the many species of ferns and mosses clinging to the steep sides the gorge.

'Water Break-its-neck' Trail
Llwybr Dŵr Torri Gwddf

Cymedrol | Moderate

Pellter | Distance: ¾m | 1km
Amser | Time: 45 munud | minutes
Dringo | Climb: 210 tr/ft | 60m

UCHAFBWYNTIAU: Taith gron trwy'r coed yn arwain at olygfan drawiadol dros y rhaeadr.

HIGHLIGHTS: A circular woodland walk leading you to a spectacular viewpoint over the falls.

Llwybr Cwningar
Warren Trail

Anodd | Strenuous

Pellter | Distance: 1½m | 2.3km
Amser | Time: 1 awr | hour
Dringo | Climb: 560 tr/ft | 170m

UCHAFBWYNTIAU: Cewch weld rhai o goed mwyaf Sir Faesyfed ar y tro egniol hwn.

HIGHLIGHTS: See some of the largest trees in Radnorshire on this energetic ramble.

Dŵr Torri Gwddf, Coed Cwningar | Water-break-its-neck, Warren Wood

Coed Cwningar

Cartref y Rhaeadr Enwog

Creoso i'r 'Gwningar', sydd wedi bod yn boblogaidd gyda thwristiaid ers dros 200 mlynedd oherwydd y rhaeadr ysblennydd sydd yno, Dŵr Torri Gwddf. Wedi ei enwi ar ôl y gwningar a fu'n ffynhonnell fwyd yma, mae'r ardal hon wedi gweld newidiadau enfawr ers pan yr oedd Coedwig Maesyfed yn goedwig hela hynafol.

Yn y dyddiau hynny roedd yn ardal o weundir helaeth, ond yn oes Fictoria penderfynodd y perchnogion ar y pryd, sef Ystâd Harpton Court, greu coedwig 'Pictiwresg' a phlannu llawer o goed. Gallwch weld nifer o'r coed yma, sydd yn anferth erbyn hyn, ar y llwybrau hanesyddol yr ydym wedi eu hailagor ar eich cyfer.

Llwybr Rhaeadr

Tro byr yw hwn o'r maes parcio i'r rhaeadr trwy geunant gydag ochrau serth gyda llawer o fathau o redyn, mwsogl a chennau yn glynu at ei ochrau. Mae'r awyrgylch laith yn creu microhinsawdd. Ar ôl ychydig o ddiwrnodau o law mae'r rhaeadr yn olygfa drawiadol a bydd angen set lawn o ddillad dal dŵr arnoch i gadw'n sych.

Llwybr Dŵr Torri Gwddf

Taith gron fer i fynnu at olygfan sy'n edrych lawr dros rhaeadr odidog Dŵr Torri Gwddf. Ewch i fynnu o'r fan honno a dros yr hen bont droed garreg grom, gyda'i golygfeydd lawr i geunant y rhaeadr.

Llwybr Cwningar

Yn dechrau o'r maes parcio byddwch yn gweld coed llydanddail a chonwydd anferth a blannwyd yn ystod oes Fictoria, yn ogystal â'r pontydd troed carreg crymion addurnedig yn croesi'r Black Brook yng ngwaelod y dyffryn.

Warren Wood

Home of the Famous Waterfall

Welcome to 'The Warren' which has been popular with tourists for over 200 years because of 'Water Break-its-neck', the spectacular waterfall. Named for its rabbit warren which once provided a source of food, this area has seen huge changes since the days Radnor Forest was an ancient hunting forest.

In those days this was a large moorland area, but in Victorian times the then owners, the Harpton Court Estate, decided to create a 'Picturesque' forest and planted lots of trees. You can see many of these trees, now huge, on the historic routes we have reopened for you to enjoy.

Waterfall Walk

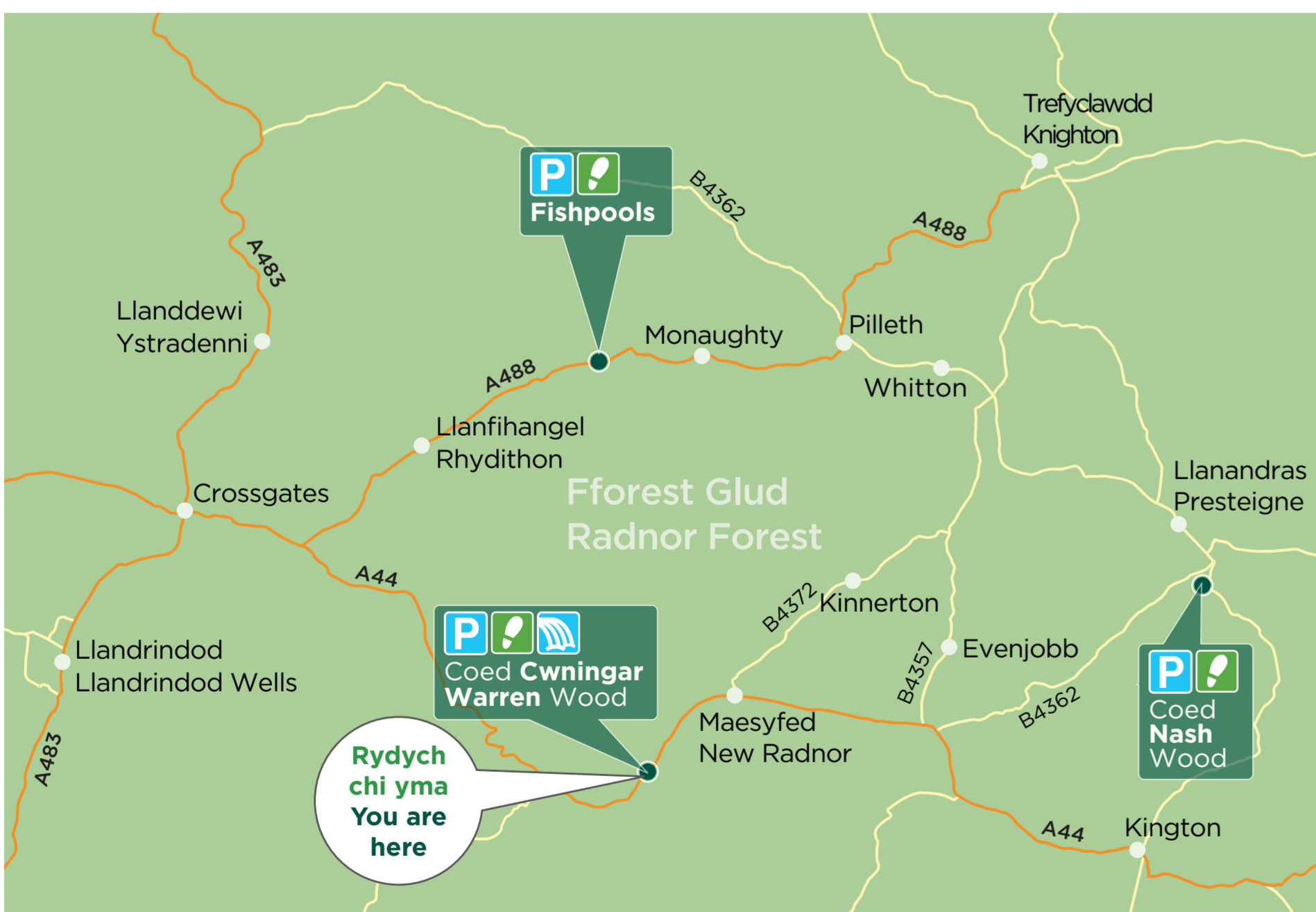
This is a short walk from the car park to the waterfall via a steep sided gorge with numerous species of ferns, mosses and lichens clinging to its sides. The damp atmosphere creates a microclimate. After a few days of rain the waterfall is a spectacular sight and you will need a full set of waterproofs to keep dry.

Water-break-it's-neck Trail

A short circular walk up to a viewing point which looks down across the spectacular Water Break-Its-neck waterfall. From here go up and over the old stone arched footbridge with views down into the waterfall gorge.

Warren Trail

Starting from the car park you will see some huge broadleaf and conifer trees planted during Victorian times, as well as the ornate stone arched foot bridges crossing the Black Brook in the valley bottom.

Atgynhrych y map hwn o Ddeunydd yr Arolwg Ordnans gyda chaniatâd Arolwg Ordnans ar ran Rheolwr Llyfrfa Ei Mawrhydi Hawffraint y Goron. © Hawffraint y Goron a hawliau cronfa ddata 2018 Arolwg Ordnans 100019741. This map is based upon Ordnance Survey material with the permission of Ordnance Survey on behalf of the controller of Her Majesty's Stationery Office © Crown copyright and database rights 2018 Ordnance Survey 100019741